

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput III. Aliis satisfit Laxistarum argumentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

CAPUT III.

Aliis satisfit laxistarum argumentis.

Pravorum horum Doctorum astutia alias adhuc cavillationes opponit, videlicet naturali ratione esse judicandum, quandonam proximi occiso sit licita; quamvis præceptum: *Non occides* juris naturalis sit. Licitum interdum esse proximum interficere, sponte fatemur. Diximus jam divinam humanamque legem mortis supplicium in malefactores statuere, & Apostolus ait: *Princeps non sine causa gladium portat; Dei enim minister est, vindex in iram ei qui malum agit.* Sed quoniam Princeps non sine causa gladium portat, rationabiliter eo utatur; nullum enim subditorum suorum vel minimum interficere ei licet, nisi hic a legibus damnetur, & vere mortis reus sit. In hoc Princeps Dei imago est, qui neminem nisi iuste condemnat, & juxta æquitatis tantum regulas potentia sua utitur. Hinc damnavit Deus Davidem, qui Uriam morti dederat, hostium furori illum exponens, ut ejus possideret uxorem, quam corruperat: atque hæc crimina Davidi objiciens sic ait: *Uriam*

unam idem Alexander, alteram Innocentius prohibuit, sicque habent: *Non peccat maritus occidens propria auctoritate uxorem in adulterio deprehensam.* Num. 19. Item: *Fas est viro honorato occidere invasorem, qui nititur calumniam inferre, si aliter hæc ignominia vitari nequit.* Idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fuste percutiat, & post impactum alapam, vel istum sustis fugiat Num. 30.

Uriam Hethæum percussisti gladio, & uxorem illius accepisti: quamobrem non recedet gladius de domo tua (2. Reg. 12.). Populo suo præcipit, ut nationes terræ promissæ proximas destruat, non solum quia hominum vitæ & necis ipse est arbiter, sed quia nationes illæ hanc pœnam meruerant. Saulem reprobatur, quia Amalecitarum regem vivum servavit; sed Amalecitarum Israelitarum hostes erant, & idololatria aliisque criminibus obnoxii. Abrahamo Patriarchæ iussit, ut suum sibi filium immolaret, verum tentavit eum, ut ejus pateret obedientia & fides, facinore, quod crudele videbatur: sed ut ait sanctus Zeno Veronæ Episcopus: *Eccē inhumanitas transit in fidem, & scelus in sacramentum.*

Pulchre hoc argumentum explicat sanctus Augustinus inquit: *Quasdam exceptiones eadem ipsa divina fecit auctoritas, ut liceat hominem occidi: non autem occidit, qui ministerium debet jubenti, sicut adminiculum gladius utenti, & ideo nequaquam contra hoc præceptum fecerunt, qui Deo auctore bella gesserunt. Sed his exceptis, quæ vel lex justa generaliter, vel ipse fons justitiæ Deus specialiter jubet, quisquis hominem, vel seipsum, vel quemlibet occiderit, homicidii crimine innectitur.* Sanctus iste Doctor, qui dogmatice loquebatur, & fideles circa homicidia volebat instruere, recentium Casuistarum subtilitatem non cognovit, nec ingenii satis habuit, ut ab illis excogitatas huic præcepto exceptiones adderet.

Licet

Licet igitur aliquando hominem occidere, sed divina lex aut humana hanc facultatem debet tribuere, quam nemo sibi arbitrato suo sumere potest. Si hominis ratio obscurata peccato non fuisset, nec inordinata concupiscentia; si naturæ leges non essent in ejus corde deletæ aut tenebris obsitæ, rationem sequi possemus. Verum hodie humana ratio dux cæca est & corrupta. Idololatria, quæ totum pervasit orbem, funesto exemplo id demonstrat. In homine quolibet ab ejus ortu natura clamat, Deum existere, rebusque omnibus antecellere. Quod notum est Dei (inquit Apostolus Rom. I.) manifestum est in illis, Deus enim illis manifestavit. Et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum, & serpentium. Quæ intellectum excæcavit corruptio eadem multo magis hominum corrumpit, voluntatem, quemadmodum illis exprobrat Apostolus. Quomodo ergo sine erroris periculo humanam sequemur rationem? Canadenses, qui Irochensium in bello captorum carnibus vescuntur, rationem sequi se putant, atque hic mos apud ipsos vim legis habet. Quis tamen eos non peccare affirmabit, huncque morem omnino barbarum esse negabit? Apud Indos quidam locus est, ubi puellæ non nubunt, nisi prius pluribus hominibus corporis sui copiam fecerint, & morem hunc rationi consentaneum putant; quis tamen dicet eas non peccare?

Ut huic rationis infirmitati succurreret, per Moysen Deus legem Judæis tradidit. Homicidium hæc lex generaliter prohibet, casusque enumerat, in quibus hominem occidi licet; tum subjicit: *Non facietis, quæ nos hic facimus hodie, singuli quod sibi rectum videtur...* Quod præcipio tibi, hoc tantum facito Domino: nec addas quidquam, nec minuas (Deut. 12.). Non ergo ratio Judæorum erat regula, quam sequerentur, sed Dei lex.

Post Moysen novus Legislator Christus venit, qui perfectiori modo, quam solerent Judæi, Decalogum servandum hominibus tradidit. En ejus verba apud sanctum Matthæum: *Audistis quia dictum est, Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis, Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos* (Matth. 5.). Quantum hæc verba a doctrina distant Casuistarum, qui calumniatorem permittunt occidi, aut aliquid pretiosum auferentem, imo, quis credat? tentantem pomum rapere, si aliter repelli nequeat.

Plura jam Apostoli recitavimus loca, quibus vindictam damnat. Eandem doctrinam sancti Patres omnes uno ore tradunt. Quo igitur pacto rationi propter peccatum infirmæ inniti licebit, & Christi auctoritati adversari, & Ecclesiæ Doctorum: qui in Conciliis actiones illas damnant, quas Casuistæ tam facile permittunt? In Ancyrano Concilio ita Episcopi sanxerunt: *De homicidiis non sponte commissis prior quidem definitio post septennem pœnitentiam perfectionem*

Aliis satisfit laxistarum argumentis. 51

consequi præcipit : secundo vero quinquennium expleri (*Can. 22.*). Si casu commissa homicidia, non sponte, septenni, aut saltem quinquenni subiciebantur pœnitentiæ : quomodo voluntaria homicidia fuissent permessa ?

Agathense Concilium sic decernit : *Si quis servum suum proprium sine sententia Judicis occiderit, excommunicatione vel pœnitentia biennii ratum sanguinis emendabit (Can. 17. 18.)*. Nonne servos suos domini possunt occidere legitima ex causa, quam juxta Casuistas potest quisque ratione duce definire ? Illos nihilominus pœnitentiæ Concilium subdit.

Aquisgranense Concilium, in quo Imperator Episcopos alloquitur, ultionis causam expresse excludit inquit : *Item ut homicidia infra patriam, sicut in lege Domini interdictum est, nec causa ultionis, nec avaritiæ, nec latrocinii inde non fiant; Et ubicumque inventa fuerint, a Judicibus nostris secundum legem ex nostro mandato vindicetur, Et non occidatur homo nisi lege jubente (Can. 27.)*. Hæc ultima verba nonne illum expresse damnant, qui privata sua auctoritate calumniatorem suum, testes, vel judicem occidit ?

Quare si horum Conciliorum tempore docuisset Ecclesia, posse privatum hominem occidere furem, qui pro unius aurei valore quidpiam sibi aufert, vel illum qui se calumniatur, vel sibi mortem minatur, hujusce doctrinæ Episcopi non meminissent ? Quare homicidia, quæ juxta novos quosdam Doctores culpa vacant, pœnitentia mulctassent ?

Ingens fieret volumen, si sanctorum Patrum textus omnes vellem colligere, quibus homicidium detestantur, illudque vehementer damnant in iis etiam casibus, in quibus hodie illud nonnulli defendere conantur. Has Conciliorum sanctorumque Doctorum regulas sequi debemus, cum de homicidio judicamus; non rationi nostræ inniti, quæ ob peccatum obcæcata est, vel barbaris vanisque decepta sophismatibus Casuistarum, qui nec Evangelium, nec Traditionem reverentur.

Verum nonne hominibus illudunt, eorumque patientia abutuntur, qui dicere audent, homicidium permittentes opiniones probis innocentibusque favere, iniquis solum nocere, & furibus; cuicumque enim arma tradunt ad hos perdendos? Quid ergo? Divina lex, quæ calumniam, furtum, & injurias prohibet, severisque pœnis hæc opera punit, an non satis validum est propugnaculum ad iniquorum vim coercendam? Humanæ leges, quæ inique agentes morte puniunt, ad metum illis incutiendum, illosque coercendos forte non sufficiunt? A mundi igitur constitutione Regna omnia ac Reipublicæ non satis ratione & consilio valere; hoc siquidem crudele remedium ad improbos coercendos neglexere. Deus, qui tam perfectam Politicam populo suo dedit, & qui vel minima peccata punit; cur illum barbaras has exceptiones non docuit, quibus ab improborum calumniis & injuriis boni vindicantur? Christus ipse suorum discipulorum curam abjecisse videtur, illosque

losque impiorum injuriis objecisse, dum illis patientiam præcepit, ac seipsum defendere vult, ut ait Apostolus: *Non vosmetipsos defendentes (a).*

Ut,

(a) Pudicitiae aggressorem, si alio modo repelli non possit, licite occidi, multi Probabilistæ affirmant; eoquod magnum consensus ac gravis peccati periculum puellæ immineat, virgineaque integritas fortunæ bonis superior, vitæ autem bono a pudicis foeminis plerumque æqualis aestimetur. Ast purioris Moralis Amatores hic quoque negativam tenent. Hunc siquidem casum a generali Præcepto *non occides* nec S. Scriptura. nec Patres, nec Pontifices nec Concilia excipiunt, neque urgens eum excipiendi ratio occurrit. Virginea enim pudicitia non in corpore, sed in anima residet; nulla proinde externa vi, sed solo liberæ voluntatis consensu perditur. *Corpus mulieris* (inquit S. Hieronymus cap. de pudicitia. 32. Q. 5.) *non vis maculat, sed voluntas.* Aggressor autem hisce in circumstantiis occisus vita æterna certo & irreparabiliter privatur; propter damnum autem proprium incertum, aut reparabile alteri certum, ac irreparabile inferre ordinata caritas prohibet. Si puella angustiata manibus, pedibus, totisque viribus renitatur, nec umquam invasori acquiescat, omne, quod debuit, fecit. Cæterum casum hunc (ait P. Concina lib. VII, in Decal. cap. 9. num. 3.) illis accenseo, qui vix, aut ne vix quidem eveniunt. *Ex historia ecclesiastica legisse me non recordor ex tot virginibus sincero virginitatis amore flagrantibus, ad lupanaria damnatis, Deum permisisse, ut vel una florem amitteret virginitatis.* Legi plures divino afflatus Numine se ipsas occidisse, ut tantum thesaurum intaminatum custodirent. Nullibi legi vel unam eo

D 3

spiri-

Ut, quicumque hasce detestabiles de homicidio opiniones sequuntur, culpa vacent, satis est juxta novos hos Casuistas, intentionem illos suam recte dirigere; Exempli gratia, qui aliquem occidit, a quo alapam accepit, non ut se ulciscatur, illum occidat, nam sic agens peccaret; sed illum occidat dumtaxat, ut honorem suum tueatur, quod sibi licet. Mala doctrina argumento peiori defenditur; hoc siquidem patet lata porra peccatis omnibus panditur. Bona intentio licitam non reddit actionem, quæ Deo lege sit verita, hæc enim suapte natura mala est, & mala semper manet; secus actionum bonitas aut malitia non a præcipiente seu prohibente Deo penderet, neque a propria illarum natura; sed ab agente, qui bonam facile intentionem sibi fingere posset, dum malum operatur, sibi que persuadere non ex alio pravo fine revera se agere. Intentio actus est voluntatis, quæ iudicium intellectus sequi debet; intellectui autem ratio & veritas est sequenda; quam si non sequatur, errat, & peccat; hæc originalis peccati poena est. *Approbare falsa pro veris* (inquit sanctus Augustinus) *non est natura instituti hominis, sed poena damnati.* Pejus sane malum

spiritu actam, ut irrueret in aggressorem, illumque interimeret. Arma castitatis sunt pudor, verecundia, modestia, invicta constantia, animi fortitudo, qua aggressores strenue repellantur; ad celestis sponsi sinum recessus, & ardens divinae gratiae petitio. Hæc si servaverint virgines, utæque matronæ, numquam deerit ad repellendos impuros aggressores divinum validissimum praesidium.

Malefactorum occisio justa ac licita est. 55

est, sub vano & malitioso bonæ intentionis prætextu contra acceptum lumen, cognitamque veritatem agere. Nullo igitur pacto permittitur, ut homicidia fiant propter injuriosa verba, aut causas tam leves, quales novi isti Doctores afferunt, qui in ea tantum Universitate docere possent, quam Montanus, senex sancti Ludovici tempore celebris, moderabatur.

C A P U T IV.

Malefactorum occisio justa ac licita est.

Qui injuste alicui vitam eripit, homicida est; ille autem injuste eripit, qui sine legitima causa, sine auctoritate publica, ut jam diximus, alteri vitam adimit: Princeps, seu Magistratus, qui malos morte plectit, non modo non peccat, verum bonum opus & meritorium agit; *Dei enim minister est, vindex in iram ei, qui malum agit* (inquit Apostolus Rom. 13.). Si criminibus omnibus parcat, non hæc clementia est, sed crudelitas in Rempublicam, quæ flagitat, ut iniqui puniantur ad ea coercenda mala, quæ ex illorum impunitate promanant. Sanctus Ludovicus cum in capella sua existens peritam gratiam perperam concessisset, postquam Horas recitans in Psalmi 105. versiculum illum casu incidit: *Beati qui faciunt justitiam in omni tempore*: eandem gratiam revocavit.

At extremum aliud vitare Princeps debet, nempe crudelitatem, quæ tyranni vitium est. Non debet ex inanibus suspicionibus homines